

Rozhodnutia ESĽP

Tomáš Ľalík

tomas.lalik@flaw.uniba.sk

A a B c. Nórsko, 24130/11, 15.11.2016 (GC)

Zákaz dvakrát konať o tom istom – modifikácia rozsudku *Sergej Zolotukhin*

- Protokol č. 7, čl. 4 – zákaz zodpovednosti, stíhania a potrestania za ten istý TČ chápaný materiálne

Test dostatočne blízkeho prepojenia dvoch systémov sankcií (správne a trestné)

- V národnom práve môžu existovať rôzne procesy tvoriace koherentný celok týkajúce sa rôznych aspektov sociálneho problému za predpokladu, ak nie sú príliš zaťažujúce pre jednotlivcov
- Poradie reakcií jednotlivých OVM či právoplatnosť ich rozhodnutí nie je problematické z hľadiska Dohovoru

- Dôkazné bremeno na štáte:
 - Musí preukázať dostatočne blízke prepojenie oboch procesov v obsahu a čase (integrovaná forma a jeden celok)
 - Sankcie a účel oboch procesov – musí byť komplementarita (sankcia z jedného do úvahy pri inom procese)
 - Dôsledky pre jednotlivca musia byť predvídateľné a dopĺňať sa (v teórii aj v praxi) – jednotlivec má poznať právo
 - Nemôže byť duplicitné zhromažďovanie a hodnotenie dôkazov
 - Či správny trest je podobný trestu v rámci trestného práva
 - Dôležitosť stigmaty sankcie pre jednotlivca (ak sa správne trestanie vyznačuje stigmou, väčšia pravdepodobnosť, že oba systémy trestania nie sú koherentné)
 - Vo veci nie tak prísne hodnotené

Tento prístup ESĽP nekorešponduje s judikatúrou SD EÚ (*Åkerberg Fransson*, § 37) – správna sankcia nesmie byť materiálne trestnou sankciou

Muršić c. Chorvátsko, 7334/13, 20.10.2016

Minimálny počet m² pri pozbavení osobnej slobody (čl. 3 EDLP)

- 3m² v kolektívnych celách je minimum
- WC a kúpeľňa sa neráta, nábytok áno
- Možnosť normálne sa pohybovať po cele

Ak menej ako 3 m² - nie automatické porušenie čl. 3 EDLP

- Silná prezumpcia porušenia – štát môže preukázať, že existovali faktory, ktoré málo miesta kompenzujú:
 - Krátke obdobie (27 dní veľa), nie časté a malé obmedzenie miesta
 - Kompenzácia napr. aktivitami mimo cely (1 hodina mimo cely)
 - Všeobecná vhodnosť detenčného ústavu (nie iné zhoršenia)

Ak miesto medzi 3-4m²/viac ako 4m²

- Porušenie, ak neexistujú ďalšie aspekty fyzických podmienok detencie (napr. prirodzené svetlo, vzduch, ventilácia, teplota, súkromné použitie WC, cvičenie vonku, základné sanitárne a hygienické požiadavky)

Magyar Helsinki Bizottság c. Mad., 18030/11, 8. 11.2016

Právo na prístup k informáciám

- Ak povinnosť poskytnúť informáciu bola založená PL rozhodnutím vnútroštátneho súdu
- Ak je prístup k informácii kľúčový pre slobodu prejavu jednotlivca

Kritériá:

a) Účel žiadosti o informáciu

- Či je informácia nevyhnutná (neposkytnutie sťaží právo na slobodu prejavu)
- Novinári a mimovládne organizácie privilegované postavenie

b) Povaha žiadanej informácie

- Či je informácia vo verejnom záujme (transparentnosť fungovania verejných vecí a participácia verejnosti na vláde)

c) Rola sťažovateľa

- Novinár, mimovládne organizácie – strážne psy demokracie
- Ale aj akademici, literárni vedci, blogeri, používatelia sociálnych sietí

d) Pripravenosť a dostupnosť informácie

- Nie potreba zhromažďovať informácie na strane OVM

Murray c. Holandsko, 10511/10, 26.4.2016;

Hutchinson c. VB, 57592/08, 17.01.2017

Kompatibilita doživotných trestov odňatia slobody s čl. 3 EDLP

- Trest nemôže byť neproporcionálny
- Neporušenie čl. 3, ak je trest de jure (štatistika) alebo de facto redukovateľný:
 1. Šanca na prepustenie
 2. Možnosť preskúmať (nie neskôr ako po 25 rokoch)
- Zistenie, či nenastali zmeny v živote odsúdeného, jeho progres a rehabilitácia, ktoré by umožňovali skončiť VTOS
- Obe musia existovať už v čase uloženia trestu
- Aktuálne informácie, procesné záruky, preskúmanie exekutívou alebo súdom

- Nutná rehabilitácia väzňov – možnosť odsúdených a povinnosť štátu
 - Ľudská dôstojnosť odsúdených a dôraz na poznatky z penológie a trestného práva
- Doživotné tresty odňatia slobody sa stali obmedzenými, pretože sú redukovateľné

Paradiso a Campanelli c. ITA, 25358/12

24.1.2017

- Taliansky pár využil služby náhradnej matky v Rusku, ktorá im vynosila dieťa za zmluvnú odmenu (50.000 €) a následne si dieťa dali zaregistrovať v Moskve na talianskej ambasáde a taktiež na ruských úradoch
- Po návrate do Talianska, úrady odmietli zaregistrovať rodný list dieťaťa a nariadili okamžité odobratie dieťaťa talianskemu páru s cieľom dať ho na adopciu
- Pred vnútroštátnymi súdmi neuspeli, a preto sa obrátili na ESLP pre porušenie čl. 8 Dohovoru

Neporušenie EDLP (11:6)

- Medzi dieťaťom a „rodičmi“ neexistuje potvrdená biologická väzba (aj vajíčko aj spermia boli od neznámych darcov a nie od „rodičov“)
- Asistovaná reprodukcia je v ITA zakázaná
- De facto rodina – nemusí ísť o biologickú väzbu a stačí faktický stav, avšak:
 - Kvalita väzby – nie biologická, právne neistá; len projekt stať sa rodičom
 - Vzťah sťažovateľov k dieťaťu – emocionálna väzba
 - Trvanie väzby – cca 8 mesiacov (príliš krátka)
- Neporušenie práva na rodinný život
- Právo na súkromie – áno, vec spadá do práva (snaha sa stať rodičom)
 - Rozhodnutie uznať vzťah rodič-dieťa je dané národnému právu
 - Nie je konsenzus medzi štátmi ohľadom umelej reprodukcie, citlivá morálna otázka – väčšia deferencia k Taliansku
 - Sťažovatelia postupovali nelegálne (štát má prerogatív určiť možnosti umelého oplodnenia)
 - Dôležitosť verejného záujmu pri odobratí dieťaťa
 - Sťažovatelia prekročili vek na možnú adopciu detí podľa talianskeho práva

Paposhvili c. Belgicko, 41738/10, 13.12.2016

Či vyhostenie osoby (cudzinca) za spáchané trestné činy do Gruzínska napriek akútnej forme leukémie neporušuje čl. 3 EDLP?

- V Gruzínsku by sťažovateľ nemohol dostať ani adekvátnu liečbu ani novú kostnú dreň a pravdepodobne by umrel do 6. mesiacov
- OVM rozhodujúce o deportácii tieto informácie nezobrali do úvahy, čím porušili čl. 3 EDLP, pretože sťažovateľa vystavili riziku neľudského zaobchádzania
- Otázka *skutočného rizika smrti, resp. rýchleho zhoršenia zdravotného stavu* – dôkazné bremeno sťažovateľ (avšak netreba jasný dôkaz)
 - Správy WHO; informácie z krajiny, kde sa vyhostuje atď.
 - Ak pochybnosti – osobitné uistenie prijímajúcej krajiny

Právo väzňov na internet

Jankovskis c. Litva, 21575/08, 17.01.2017

- Sťažovateľ (odsúdený) chcel študovať dištančnou formou právo a informoval pre tento účel Ministerstvo školstva
- Ministerstvo odpovedalo, že všetky informácie sú na internete
- Následne požiadal ústav, aby dostal prístup k niektorým webstránkam, čo mu nebolo umožnené – sťažnosť na ESĽP (čl. 10)

ESĽP: porušenie čl. 10 Dohovoru

- Hoci čl. 10 nemôže byť vykladaný tak, že umožňuje väzňom neobmedzený prístup na internet, avšak v tomto prípade ide o právo na informácie o vzdelávaní a stránky prevádzkuje orgán verejnej moci
- Právo na prístup k informáciám bolo dané litovským právom (zákon o vzdelávaní)
- Informácie, ktoré mohol získať sa týkajú priamo jeho socializácie a rehabilitácie potom, čo si odsedí svoj trest

- Ústav, kde prebieha VTOS, už od roku 2008 mal organizovať zmysluplné aktivity väzňom (napr. vzdelávanie, zvyšovanie kvalifikácie atď.)
- Litovské súdy sa zamerali viac na všeobecný zákaz väzňa mať prístup k internetu ako na skutočnosť, či prístup na konkrétne stránky bol pre jeho vzdelávanie nevyhnutný
- Otázka bezpečnosti: je relevantná, ale súdy neposúdili skutočnosť, že sťažovateľ chcel navštevovať konkrétnu stránku Ministerstva, kde mohol získať relevantné informácie
- Litovské orgány vôbec nezobrali do úvahy možnosť dať sťažovateľovi obmedzený prístup na internet
- Právo na prístup k internetu čoraz dôležitejší, osobitne ak sa informácie nachádzajú len vo virtuálnom priestore

Kalda c. Estónsko, 17429/10, 19.01.2016

- Sťažovateľ si odpykáva doživotný trest odňatia slobody a požiadal ústav o internetový prístup k estónskej zbierke zákonov, judikatúre estónskych súdov, ESĽP či ďalších inštitúcií (Ministerstvo spravodlivosti, ombudsman, parlament ...)
- Žiadosť bola zamietnutá: sťažnosť na ESĽP (porušenie čl. 10 EDĽP)

ESĽP:

- Čl. 10 nemôže byť vykladaný tak, aby umožňoval väzňom neobmedzený prístup na internet alebo na špecifické stránky
- Prístup k niektorým stránkam je daný estónskym právom – zbierka zákonov a judikatúra súdov
- Súd zdôraznil, že iné stránky, na ktoré sťažovateľ nemal prístup, sa týkali len právnych informácií a sťažovateľ si chcel urobiť právny výskum
- Sťažovateľ potreboval informácie pre svoje práva ako väzňa

- Vnútroštátne súdy odporučili sťažovateľovi alternatívny spôsob získania požadovaných informácií: poštou
 - ESĽP neuznal, pretože náklady by boli neporovnateľne vyššie
- Rozhodnutia ESĽP preložené do estónčiny boli k dispozícii len na stránke ESĽP a až neskôr sa stali prístupnými aj v Zbierke zákonov
- Niektoré informácie sú exkluzívne len na internete (napr. v Estónsku už nevychádza papierová Zbierka zákonov)
- Stále viac dôležité právo na internet
- Vnútroštátne súdy neanalyzovali detailne bezpečnostné riziko, len formálne spomenuli
- Orgány verejnej moci nevysvetlili dostatočne presvedčivo, prečo prístup k ďalším trom web-stránkam by zvýšil náklady pre štát